

การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดพิจิตร
**THE BEST PRACTICE OF OPERATION FOR DEVELOPING
STUDENT'S ETHICS IN SECONDARY SCHOOL UNDER
EDUCATIONAL AREA OFFICE IN PHICHIT PROVINCE**

วิริยา ทัพวัฒน์¹, จิตมา วรรณศรี², ฉลอง ชาตรุประชีวิน³
Wiriya Tupwattana¹, Jitima Wannasri², Chalong Chatrurachewin³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครู ที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จำนวน 10 คน จาก 2 โรงเรียน ที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมการและการวางแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 2) การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 3) การประเมินติดตามผลพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 4) การปรับปรุงดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

คำสำคัญ: แนวปฏิบัติที่ดี, การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

Abstract

The objective of this research was to study the best practice of operation for developing student's ethics in secondary school under Educational Area Office in Phichit Province. The samples included 10 school administrators and teachers from two schools which are regarded as the best practices schools in developing student's ethics. The instrument used for data collection were structured interviews and the data were analyzed by content analysis.

We found that the operation in developing ethics of students consists of four steps: 1) preparing and planning for developing ethics, 2) operating for developing ethics, 3) assessing and follow-up of developing ethics, and 4) improving the operation for developing ethics.

Keywords: Best Practices, Student's Ethics Development

¹ นิสิตระดับการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
M.Ed. (Educational Administration), Faculty of Education, Naresuan University, E-mail: iriya_ae29@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
Assistant Professor Dr., Department of Educational Administration and Development, Faculty of Education,
Naresuan University

³ รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
Associate Professor Dr., Department of Educational Administration and Development, Faculty of Education,
Naresuan University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันในยุคเทคโนโลยีมีการสื่อสารความรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัดการแข่งขันกับการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมเทคโนโลยีรวมทั้งการแข่งขันทางการค้ามีค่านิยมทางวัตถุสูงมากเกิดการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกันมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวกมากกว่าส่วนรวมขาดการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดภาวะขาดความสมดุลทั้งทางจิตใจทำให้เกิดปัญหาเพิ่มพูนหลายด้านทั้งปัญหาเศรษฐกิจการเมืองสังคมและวัฒนธรรมอันส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมากก่อให้เกิดปัญหาทางด้านคุณธรรมจริยธรรมสังคมขาดระเบียบวินัยขาดความรับผิดชอบ

สภาพปัญหาที่กล่าวมาเกิดจากการขาดคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งไม่มีใครปฏิเสธว่าคุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันในตัวของคนทุกคนเป็นวัคซีนที่จะเพิ่มความเข้มแข็ง ให้กับพลโลกที่จะสร้างคนให้มีคุณภาพ การสอนคุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งที่ถูกละเลยมานาน โรงเรียนจึงเป็น สถาบันที่สำคัญในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียน สิ่งที่คุณบริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือร่วมใจช่วยกันดำเนินการพัฒนาระบบในโรงเรียนต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนเกิดความสนใจกระตือรือร้น ในกิจกรรมการดำเนินงานทุกขั้นตอน การสร้างคุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษาต่างๆ จะประสบความสำเร็จในการสร้างคนให้มีความรู้คู่คุณธรรมจะต้องความจริงจังในการประพฤติปฏิบัติ การร่วมมือร่วมใจร่วมแรงกันทุกฝ่ายในสถานศึกษา สถาบันครอบครัว หรือองค์กรต่างๆ และสังคมโลกโดยส่วนรวม (เพชร ฐปะวิเชตร, 2547, หน้า 15)

ในปัจจุบันการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนส่วนมากทำได้โดยการสอดแทรกในรายวิชาต่างๆ ทุกครั้งที่จัดการเรียนการสอนนอกจากนี้ยังมีการสอดแทรกในทุกกิจกรรมสถานศึกษาได้จัดให้นักเรียน เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมเดินแถวกลับบ้าน กิจกรรมไหว้ครู กิจกรรมกีฬา เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้ ครูผู้สอนควรได้ตระหนักในการปรับการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้และครูผู้สอน ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีการสอนแทรกคุณธรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน

จัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน จัดประกวด สื่อนวัตกรรมด้านคุณธรรม ยกย่อง เชิดชู ผู้มีคุณธรรมจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมตามความ เหมาะสมในบริบทของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีหน้าที่หลักในการพัฒนานักเรียน ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคม การพัฒนาเยาวชนโดยให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความรู้คู่คุณธรรมและสามารถ นำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขเกิดประโยชน์ทั้งตนเองและส่วนรวม ซึ่งเป็นบทบาท ของโรงเรียนในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ปลุกฝังเจตคติ ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ ให้แก่เยาวชนไทย รวมทั้งการมีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง คนเก่ง คนดี และอยู่ใน สังคมอย่างมีความสุข

ผู้วิจัยมีความสนใจ ที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิจิตร เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิจิตร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครู เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิจิตร มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครู ที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 10 คนในโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีคือ โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม และโรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ จังหวัดพิจิตร ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เกณฑ์ในการเลือกโรงเรียน โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคมได้รับรางวัลโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบ “บางนาโมเดล” และโรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ เป็นเครือข่าย และเป็นสถานศึกษาพอเพียง

2. ขอบเขตด้านประเด็นที่ศึกษา

ประเด็นที่ศึกษา คือ แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย

- 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 2) การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 3) การประเมินติดตามผลพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 4) การปรับปรุงดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจำนวน 1 ฉบับ เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิจิตร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยสอบถามเกี่ยวกับ การวางแผน การปฏิบัติการตรวจสอบ และการแก้ไขปรับปรุง ตามกระบวนการ PDCA ซึ่งในการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1.2 เขียนข้อคำถามและจัดทำแบบสัมภาษณ์ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข

1.3 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไปทุกข้อ

1.4 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.5 จัดทำแบบสัมภาษณ์ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคมและโรงเรียนสามง่ามชนูปถัมภ์ขออนุญาตให้ผู้บริหารและข้าราชการครูที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

2.2 นำแบบสัมภาษณ์พร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี

2.3 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่รวบรวมมาได้ ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์

2.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล แยกแยะประเด็น และเรียบเรียงเนื้อหาตามประเด็นศึกษา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แนวปฏิบัติการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิจิตร โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่า ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการและวางแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (P) โดยดำเนินการสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องและจัดเตรียมทรัพยากรได้แก่

1.1 มีการประชุมผู้บริหาร ครู นักเรียน

1.2 มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม

จริยธรรม แก่ครูและนักเรียน

1.3 มีการวางแผนจัดสรร งบประมาณกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรม

2. การดำเนินงานพัฒนาเรื่องคุณธรรมจริยธรรม (D) โดยดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนผ่านกิจกรรมที่จะช่วยหล่อหลอมและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

2.1 การจัดการเรียนการสอน
1) โรงเรียนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ในแผนการเรียนรู้อย่างน้อย 2) มีการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในแผนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) ใช้กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ในการดำเนินการ มีกิจกรรมที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับคุณธรรม

2.2 การดำเนินโครงการกิจกรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม 1) มีการจัดตั้งหลายโครงการและกิจกรรมหลายอย่างให้นักเรียนเข้าร่วม 2) มีการจัดกิจกรรมฐานคุณธรรม เข้าวันจันทร์และวันศุกร์ 3) นักเรียนมีโครงการคุณธรรม มีการจัดนิทรรศการตลาดนัดคุณธรรม

2.3 การจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม 1) สะอาด ร่มรื่น ป้ายคติธรรมติดตามต้นไม้ และได้มีการพัฒนาบริเวณโรงเรียน 2) ปรับภูมิทัศน์ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศูนย์ บูรณาการสิ่งแวดล้อม และมีศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง 3) มีรักษา

ความสะอาดและแหล่งเสื่อมโทรม ปรับปรุงให้เป็นสวนหย่อมและช่วยเก็บขยะรีไซเคิล

3. การประเมินติดตามผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (C) โดยการตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินงานด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่

3.1 การมีการติดตาม และการประเมินผลเป็นระยะๆ

3.2 มีประเมินก่อน ทำต้องนำเสนอ และขณะปฏิบัติก็มีติดตาม สังเกต จากครูที่ปรึกษา หลังทำโครงการเป็นภาพรวมทั้งหมดก่อนนำเสนอ

3.3 ออกแบบการประเมินโครงการและติดตามผลการทำโครงการประเมินโครงการทำผลการประเมินเสนอต่อที่ประชุม

4. การปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (A) เป็นการกำหนดแนวทางแก้ไข และส่งเสริมให้การดำเนินงานบรรลุ เป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ได้แก่

4.1 สนับสนุน ส่งเสริมให้ทำโครงการทุกปี จัดสรรให้งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และพาหนะทุกปี

4.2 ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ต้องนิเทศกำกับติดตามแก้ไขข้อบกพร่อง

4.3 พัฒนาและสร้างความเข้าใจกับครู โดยให้ทุกคนได้ตระหนัก และร่วมมือร่วมใจกันคอยดูแล กำกับ ติดตาม ในการทำโครงการครูต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

4.4 มีการปรับปรุงทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสม เพื่อความยั่งยืนและขับเคลื่อนทั้งระบบพร้อมเพียงกัน

4.5 นำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้คุณธรรม และพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

อภิปรายผล

ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดพิจิตร จึงนำประเด็นดังกล่าวมาอภิปราย ดังนี้

1. การเตรียมการและการวางแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม พบว่า มีการจัดประชุม อบรมครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อดำเนินตามแผนที่วางไว้นั้น มีการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมาศ เอี่ยมอ้อม (2543, หน้า 103) ได้ทำการวิจัยเรื่องการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนจังหวัดกำแพงเพชร

ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านที่ได้รับการส่งเสริมในระดับมากคือ การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนด้านการกำหนดและวางแผนเชิงนโยบาย ทั้งนี้อาจเนื่องจากเป็นงานสำคัญที่ใช้กำหนดแนวทางการปฏิบัติให้ตรงเป้าหมายแห่งความสำเร็จ

2. การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีกิจกรรมสอดแทรกคุณธรรมเข้ากับสาระการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาและมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ลูกเสือ เนตรนารี ปลุกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรมในการทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งสอดคล้องพิระพงศ์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนกระสัง พัทธาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าการสอดแทรกในการสอนรายวิชาต่างๆ ครูอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนได้ปลูกฝังคุณธรรม และสอดคล้องกับ พิระพงศ์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2541) ที่พบว่าในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในการส่งเสริมให้นักเรียนคุณธรรมจริยธรรมนั้นให้มีโครงการหรือกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ ซึ่งสอดคล้อง อนุม กุลจณีย์ (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 4 ด้านแรก คือ ด้านการกำหนดนโยบายด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน

3. การประเมินติดตามผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมพบว่า การติดตาม สังเกตนั้นครูทุกคนต้องช่วยกันติดตามโครงการและประเมินผลกิจกรรมต่างๆ ที่ได้จัดไว้ อย่างเป็นระบบซึ่งสอดคล้อง จำรัส บานเย็น (2551) ที่ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้กำกับดูแลติดตามปฏิบัติให้ถูกต้องตามนโยบาย โครงการ แผนงาน หรือกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหรือหัวหน้าโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน เป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติโดยตรงตามที่สถานศึกษาได้กำหนด

4. การปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมพบว่า ผู้บริหารและครูต้องติดตาม แล้วต้องช่วยกันพัฒนาแก้ไขข้อที่บกพร่อง แนะนำข้อดีข้อเสียในการประเมินผลเพื่อจะได้นำไปพัฒนาครั้งต่อไป

นั้นซึ่งสอดคล้องกับ ปิยนันท์ ภิรมย์ไกรภักดิ์ (2544, หน้า 102-103) ที่ศึกษาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่าสภาพการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนจัดบรรยายภาคด้วยกิจกรรมด้านการบริหาร การนิเทศ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมและการประเมินผลจริยธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การเตรียมการและการวางแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ควรมีการประชุมวางแผนงาน และช่วยกันขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กัน และความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและสมาชิกในองค์กร

1.2 การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ควรปรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและควรมีกิจกรรมที่โรงเรียน

สามารถให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมหรือได้ใกล้ชิดกับบุตรหลานมากขึ้น

1.3 การประเมินติดตามผลพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ควรมีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนอย่างเป็นระยะ มีการติดตามแบบสม่ำเสมอ และมีแบบเกณฑ์การประเมินที่เหมือนกันจะทำให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานไปในทางเดียวกัน

1.4 การปรับปรุงดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ควรมีการแก้ไข ของที่บกพร่อง ของการทำงานระหว่างการดำเนินงานในแต่ละด้าน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่จะได้ดำเนินงานต่อไปอย่างมีระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของนักเรียนในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จำรัส บานเย็น. (2551). การศึกษาการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, สุรินทร์.
- ถนอม กุลจณีย์. (2548). สภาพการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- ถวัลย์ มาศจรส. (2546). PDCA: นวัตกรรมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการเขียนหนังสือสำหรับครูและผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- เบญจมาศ เอี่ยมอ้อม. (2543). การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน. วิทยานิพนธ์ ค.ม., สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- ปิยนันท์ ภิรมย์ไกรภักดิ์. (2544). การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พิระพงษ์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2541). การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนกระสังพิทยาคมอำเภอกระสังจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เพ็ชร ฐปวิเชตร. (2547). เอกสารรวบรวมผลงานทางวิชาการบทความพิเศษและบทความงานวิจัยของอาจารย์. เชียงใหม่: ภาควิชาอาชีวศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ. (2542). หลักการบริหารการศึกษา. สงขลา: คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏสงขลา.
- หวน พันธุ์พันธ์. (2528). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Mycoted, comp. (2004). Plan Do Check Act (PDCA). Retrieved July 2, 2004, from <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>.